

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331,-4332
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα, 19-11-2024
Αρ. πρωτ.: 359953

ΠΡΟΣ:

Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ

(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 460/25-10-2024 Ερώτηση

Σχετικά με την παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε η Βουλευτής **κα Σ.-Χ. Ασημακοπούλου**, για τα θέματα της αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σας πληροφορούμε τα εξής:

1. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Τόσο για θέματα χωρικής διάρθρωσης υδατοκαλλιεργειών, όσο και για θέματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης, επισπεύδον Υπουργείο είναι το συνενωτόμενο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), μέσω της Διεύθυνσης Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, αντίστοιχα. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) γνωμοδοτεί μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης Υδατοκαλλιεργειών και ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνυπογράφει το Π.Δ. θεσμοθέτησης κάθε ΠΟΑΥ (Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών).

2. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΟΑΥ

Σύμφωνα με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία, ήδη από το 1986 και στο πλαίσιο του ν.1650/1986 (Α'150) και κατόπιν του ν.2742/1999 (Α'207), όλες οι παραγωγικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των υδατοκαλλιεργειών, θα πρέπει να χωροθετούνται και να λειτουργούν σε Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ), έναντι της σημειακής χωροθέτησης. Επίσης, στον προαναφερόμενο ν.2742/1999 (Α'207) προβλέπεται η έκδοση Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη χωρική διάρθρωση ορισμένων τομέων ή κλάδων παραγωγικών δραστηριοτήτων εθνικής σημασίας, όπως είναι η υδατοκαλλιέργεια. Σε εναρμόνιση με το ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο, εκδόθηκε η αριθ. 31722/4.11.2011 (Β'2505) Απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, με θέμα «*Εγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού*» (ΕΠΧΣΑΑΥ). Στο ανωτέρω Ειδικό Πλαίσιο Υδατοκαλλιεργειών, μεταξύ άλλων, έχουν οριστεί ευρύτερες Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ), καταρχάς κατάλληλες για υδατοκαλλιέργειες. Οι ΠΑΥ είναι υποδοχείς των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ), η θεσμοθέτηση των οποίων είναι ένας από τους κύριους στόχους του Ειδικού Πλαισίου, με προτεραιότητα σε ΠΑΥ με μεγάλη συγκέντρωση μονάδων.

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΟΑΥ

Η διαδικασία θεσμοθέτησης κάθε ΠΟΑΥ περιλαμβάνει κατ' αρχάς την εκπόνηση συγκεκριμένων μελετών, μεταξύ των οποίων και Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), για την οποία γνωμοδοτούν και εκφράζουν απόψεις Υπηρεσίες άλλων Υπουργείων και φορείς

(σύμφωνα με την αριθ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 Απόφαση, Β' 1225, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), ενώ η ΣΜΠΕ τίθεται σε δημόσια διαβούλευση. Επισπεύδον Υπουργείο για τη θεσμοθέτηση των ΠΟΑΥ είναι το συνενωτώμενο ΥΠΕΝ. Το ΥΠΑΑΤ γνωμοδοτεί, μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης Υδατοκαλλιεργειών, για την οικονομοτεχνική μελέτη που εκπονείται για κάθε σχέδιο ΠΟΑΥ, για την τεχνική έκθεση και για τη ΣΜΠΕ αυτής σε σχέση με τα προβλεπόμενα στην υπ' αριθμ. 17239/30-08-2002 ΥΑ ΥΠΕΧΩΔΕ για «Καθορισμό δικαιολογητικών, διαδικασίας και προϋποθέσεων χωροθέτησης Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών» (Β' 1175) και στην υπ' αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 ΚΥΑ (Β' 1225). Ακολουθώντας, συνυπογράφει το Π.Δ. με το οποίο θεσμοθετείται κάθε ΠΟΑΥ.

Για την εν λόγω προτεινόμενη ΠΟΑΥ διαβιβάστηκαν στη Διεύθυνση Υδατοκαλλιεργειών της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του ΥΠΑΑΤ, με τα υπ' αριθμ. 457000/18-10-2016 και 47394/820/25-10-2018 έγγραφα της Διεύθυνσης Χωροταξικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΝ, παρουσίαση του Φορέα Ίδρυσης και Διαχείρισης της ΠΟΑΥ στην περιοχή των Διαπόριων Νήσων Σαρωνικού Κόλπου, της Νήσου Σαλαμίνας και της ευρύτερης περιοχής, Δήμων Σαλαμίνας και Αίγινας, Π.Ε. Νήσων της Περιφέρειας Αττικής, Οικονομοτεχνική Μελέτη (μελέτη βιωσιμότητας-σκοπιμότητας), Τεχνική Έκθεση για την τεκμηρίωση των προτάσεων του φορέα, Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Σχέδιο Κανονισμού Λειτουργίας.

4. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000

Παρά το γεγονός ότι για τα περιβαλλοντικά θέματα επισπεύδουσα Υπηρεσία είναι η Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ίδρυση μονάδων υδατοκαλλιεργειών είναι δυνατή σε περιοχές του δικτύου ΦΥΣΗ (NATURA) 2000 και θαλάσσια πάρκα, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται από τα νομικά καθεστώτα προστασίας τους (άρθρο 7 του ΕΠΧΣΑΑΥ). Οι δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας πραγματοποιούνται σε πολλούς τόπους Natura 2000 στις χώρες της ΕΕ. Όπως, άλλωστε, αναφέρεται στον Οδηγό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για «Υδατοκαλλιέργεια και Natura 2000» του 2018, πολλοί από τους τόπους αυτούς εντάχθηκαν στο δίκτυο, επειδή η δραστηριότητα της ιχθυοκαλλιέργειας συνέβαλλε στη διατήρηση κατάλληλων ενδιαιτημάτων (π.χ. υδατοσυλλογές) για τα είδη ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και παρατίθενται μάλιστα παραδείγματα αμοιβαία επωφελούς συνύπαρξης υδατοκαλλιέργειας με τόπους του δικτύου Natura 2000.

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 21 & 22 του ν.4282/2014 (Β' 182), κατά τη διαδικασία χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας μονάδας υδατοκαλλιέργειας, πλωτής ή σε χερσαίες εγκαταστάσεις εκτροφής, εφαρμόζονται επιπλέον οι διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του ν.4014/2011 (Α' 209). Συγκεκριμένα, στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura, η περιβαλλοντική αδειοδότηση διενεργείται με βάση τις σχετικές πρόνοιες των ειδικότερων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων προστασίας. Σε περίπτωση ελλείψεως σχετικών προβλέψεων: α) για έργα κατηγορίας Β, υποβάλλεται ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια υπηρεσία Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 11 του προαναφερόμενου ν.4014/2011 (Α' 209) και β) για έργα κατηγορίας Α, υποβάλλεται, ως τμήμα της ΜΠΕ, ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια, κατά περίπτωση, υπηρεσία, σύμφωνα με τις παραγράφους 9 και 10 του άρθρου 11 του ιδίου προαναφερόμενου νόμου.

Όπως έχει, άλλωστε, κριθεί με την αριθ. 4966/2014 απόφαση του ΣτΕ, η προβλεπόμενη στο άρθρο 6 παρ. 3 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «δέουσα εκτίμηση» πρέπει να συνδέεται με συγκεκριμένο τόπο και έργο και, επομένως, διενεργείται είτε κατά το στάδιο καθορισμού ΠΟΑΥ, όπου προβλέπεται και στρατηγική εκτίμηση (άρ. 6, περ. γ, εδ. γ του ΕΠΧΣΑΑΥ), είτε στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπως, άλλωστε, προβλέπεται ρητά στο άρθρο 7 παρ. 2 του ΕΠΧΣΑΑΥ. Στην επίμαχη ΣΜΠΕ γίνεται χαρακτηρισμός και οριοθέτηση ως ΠΟΑΥ της συγκεκριμένης περιοχής. Η ΠΟΑΥ είναι ένας δυνητικός σχεδιασμός. Οι μονάδες υδατοκαλλιέργειας υπόκεινται σε διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, για την οποία εφαρμόζεται ο προαναφερόμενος ν.4014/2011 (Α' 209), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Μετά την υποβολή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), εκδίδεται Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή γίνεται

υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), σύμφωνα με τη σχετική ΥΑ για την κατηγοριοποίηση των μονάδων.

Τα λιβάδια της Ποσειδωνίας και των άλλων φανερόγαμων φυκών προστατεύονται, αφού απαγορεύεται η εγκατάσταση μονάδων πάνω από αυτά. Επιπρόσθετα, μετρήσεις για την παρουσία λειμώνων θαλάσσιων αγγειοσπέρμων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της Ποσειδωνίας, γίνονται τόσο κατά την έκδοση ΑΕΠΟ και την ίδρυση ΠΟΑΥ, όσο και κατά τη λειτουργία ΠΟΑΥ ή/και μεμονωμένης μονάδας εκτροφής θαλασσινών ψαριών, σύμφωνα με το Παράρτημα της αριθ. 121634/7242/20-12-2019 Εγκυκλίου του ΥΠΕΝ για «Καθορισμό παραμέτρων περιβαλλοντικής παρακολούθησης στις μονάδες θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας».

5. ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι θεμιτοί προβληματισμοί για τη σημαντική αύξηση της δυναμικότητας δεν θα πρέπει επ' ουδενί να ερμηνεύονται ως ανάγκη απομάκρυνσης των υφιστάμενων μονάδων μετά τη λήξη της ισχύουσας άδειάς τους. Δεν στοιχειοθετείται η ανάγκη αυτή. Επιπλέον, πρόκειται για παραγωγικές επενδύσεις που λειτουργούν πάνω από τριάντα (30) χρόνια, χωρίς να έχει προκύψει σοβαρό περιβαλλοντικό πρόβλημα. Τόσο κατά το παρελθόν, αλλά κυρίως κατά την τελευταία εικοσαετία, έχει εκπονηθεί πληθώρα εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων και έχει δημοσιευθεί μεγάλος αριθμός επιστημονικών μελετών δημοσιευμένων σε Επιστημονικά Περιοδικά διεθνούς κύρους (τουλάχιστον 50), που αφορούν στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των θαλάσσιων Μεσογειακών ιχθυοκαλλιέργειών και του περιβάλλοντος. Ως αποτέλεσμα του κανονιστικού πλαισίου που εφαρμόζεται, ουδέποτε τεκμηριώθηκε επιστημονικά άποψη που να αφορά σε σημαντικές, εκτεταμένες και μόνιμες αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τις θαλάσσιες μεσογειακές υδατοκαλλιέργειες. Ουδέποτε οι όποιες επιπτώσεις υπήρξαν μη αναστρέψιμες ή έστω με μεσοπρόθεσμες περιβαλλοντικές συνέπειες. Οι όποιες επιδράσεις περιορίζονται κυρίως εντός 10 μέτρων περιμετρικά της ιχθυοκαλλιέργειας και πάντως όχι πέραν των 250 μέτρων.

Οι επιστημονικές αυτές μελέτες καταδεικνύουν και θετικές επιδράσεις των υδατοκαλλιέργειών, όπως την αύξηση των πληθυσμών των άγριων ψαριών και την αύξηση των εκφορτώσεων των αλιευμάτων στην ευρύτερη περιοχή. Επιπλέον, η παραγωγή αλιευμάτων από υδατοκαλλιέργεια υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας μειώνει την πίεση στους αλιευόμενους ιχθυοπληθυσμούς. Η απαγόρευση της αλιείας με κάθε τρόπο και μέσο, ακόμη και από τους ίδιους τους ιχθυοκαλλιεργητές, εντός των μισθωμένων θαλάσσιων εκτάσεων και σε απόσταση περιμετρικά 50 μέτρων, τις καθιστούν ένα είδος προστατευόμενης περιοχής.

Άλλωστε, η εκτροφή ψαριών σε μονάδες υδατοκαλλιέργειας απαιτεί καλές περιβαλλοντικές συνθήκες και καλή ποιότητα υδάτων. Γι' αυτό και εφαρμόζεται από τους ιχθυοκαλλιεργητές συνεχής έλεγχος του θαλάσσιου περιβάλλοντος (monitoring). Ωστόσο, είναι αναγκαίος και ο έλεγχος εξωγενών πηγών ρύπανσης, κυρίως από δραστηριότητες στην ξηρά που επηρεάζουν δυσμενώς τις υδατοκαλλιέργειες και το θαλάσσιο περιβάλλον γενικότερα.

6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΧΗ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

Όπως προαναφέρθηκε, οι ΠΟΑΥ είναι ένας δυναμικός σχεδιασμός και για κάθε επέκταση ή μετεγκατάσταση μονάδας, ή ίδρυση νέας μονάδας υδατοκαλλιέργειας, στο πλαίσιο του σχεδιασμού της ΠΟΑΥ, ακολουθείται συγκεκριμένη διαδικασία αδειοδότησης, κατά την οποία, μεταξύ άλλων, γνωμοδοτούν τα συναρμόδια Υπουργεία και οι Υπηρεσίες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ν.4282/2014 (Α'182), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Λαμβάνονται υπόψη οι στοιχειοθετημένες απόψεις που κατατίθενται, καθώς και οι απόψεις από την τοπική κοινωνία και τις συναρμόδιες Υπηρεσίες, κατά τη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης της ΣΜΠΕ που έχει υποβληθεί.

Σχετικά με το ερώτημα για την «κήρυξη της Σαλαμίνας κορεσμένης από ιχθυοκαλλιέργειες», αναφέρεται ότι υπάρχει το ισχύον Ειδικό Πλαίσιο για τις υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑΥ), στο οποίο, κατόπιν μελετών, έχουν καθοριστεί ανά την επικράτεια οι κατάλληλες για υδατοκαλλιέργειες περιοχές, οι επονομαζόμενες ΠΑΥ, αλλά και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (ν.4282/2014 κ.λπ.), στο

οποίο καθορίζονται οι διαδικασίες αδειοδότησης για ίδρυση, επέκταση και μετατόπιση των μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :

1. Υπουργείο Ανάπτυξης
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
Γραφείο κ. Υπουργού
3. Βουλευτή κα Σ.-Χ. Ασημακοπούλου